

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábon hetente egyszeri hirdetésért 8 kr., többszöri hirdetésért 7 kr. — Helyesítő 30 kr., hirdetésért és díjait HORVÁT BÍROR nyomonkijelöléséig költendő.

Előfizetési árak:		Felolvas szerkesztő:		A lap az elméleti részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérik, előfizetési pénzek Darnay Kálmánhoz, a kiadó hivatal főnökéhez küldendő, kéziratosokat nem küldünk vissza.
Egész évre	4 frt.	ELER KÁROLY.		
Fél évre	2 frt.	A kiadók nevében:		
Negyed évre	1 frt.	Lukácsich Gábor dr. Bárdi György dr. Darnay Kálmán.		
Egyes szám ára 10 kr.				

A gazdákhöz.

Gazdák, emlékezzünk!

Rendkívül súlyos válság nehezedik gazdáinkra. Annál nyomasztóbb pedig a válság, mert gazdáinknak minden igyekezte sem képes a válság súlyos bilincseitől szabadulni; nem, mert oly tényezők hozták létre, melyeknek megszüntetése fel-tűnik álló hatalmaknak sem sikerülhet. Ugyanis a válságorigen világrészek óriási gabonatermesztésének az európai piacokra való vetése, s a bérte termelte és csak nálunk is 100 millió méter-mázsára rugó pipirosbuza szült.

Ehhez a válsághoz járulnak még a különféle állapotbetegségeknek immár allandósult járványa, a fillokszerának gyors elterjedése és pusztítása, a munkabér emelkedése és azok a súlyos, szinte természetellenes elemi csapások, melyek a legközelebb lefolyt két év nyarán Sümeget és vidéket is oly érzékenyen sújtottak.

Emlékezzünk!

A múlt év nyarán gazdagon jelentkezett Istennek áldása. Az összes termények edes remennyel töltötték el a gazdák szívét, s a súlyos válság közepette is vigasztalást nyertek midőn az összes gazdasági növényzet gazdag hozamát szümlétek. Vigasztalást nyertek, hogy a szerző ott ole ó árak mellett is a

sokból majd csak csöppen, ha nem is esurran

De minő csalfa volt a remény!

Emlékezzünk!

A gabona jó rézeze learatva, sürrü kepe sorokban fedte a tarlókat; a kapás növények gazdag lüde zöldje a sárgaló tarló táblák között nemesak a szemnek nyújtott kedves látványt, hanem bőgéges termést ígérve szép jövődellemmel kezesítették a gazdák erszenyelt is; a szőlőket pedig úgy megrakta fűrtökkel a Termő aldó jobbjá, hogy emberemlékezet óta nem iam-ert hatalmas bortelemest remélhettek a szőlőműajdonosok.

És jött az ist-nitelet ideje, — és nyomában szomorú pusztulás, tört remények és vigasztalan jövő.

Nem festem le azt a szomorú pár napot, csak visszaidézem képét azoknak emlékébe, kik neralán megfellekedtek róla, bár azt hiszem, hogy azok a telkekre behurházott kölesönök igen jó emlékeztetők. Mert midőn Istennek sújtó balkeze letarolta azt, amit áldó jobbjá nyújtott, akkor megszorult gazdáinknak sürrü kellett nyitogatniok a takarékpénztárak, segítő bankok k-linéseit, hogy legyen adóra, elelemre, ruházatra való.

Ily sok súlyos körülmény között a gazda minden odaadó buzgósága, szakértelme és takarékosága sem szüntetheti meg a bajt. Hiába való az ő reggeltől estig

való talponlétele, okos körültekintése; hiába, szükségleteinek a minimumra való redukálása: nem boldogulhat, mert mindezt ellensúlyozzák, megsemmisítik a mostoha körülmények.

E bajokban kétszeresen szükséges, hogy minden kínálkozó alkalmat és eszközt megragadjanak, mellyekkel tőlkejük és fáradságuk gyümölcsét biztosíthatják.

Ilyen eszköz a biztosítás is, — egy a sok közül.

Biztosítsák a gazdák összes javaikat a első gabonaszarától kezdve a szőlő utolsó gerezdjeig. Ma napság már fölösleges ennek előnyeit fejtegetnünk, hisz az utolsó földmives gazda is ismeri ezeket, azért csak arra a könnyelműségre és vakbizodalomra hívjuk föl a figyelm-t, mely a múlt évben is oly keserűen megboszulta magát, Lám, mikot a jégvihar tönkreverte szőlőinket, a mi egész vidékünkön alig volt 2-3 gazda, ki ezért kárpótást nyert volna. Volt akkor késő bánat! de mi haszna?

Innen-onnan bekövetkezik a biztosítás ideje. Kötelességünk volt figyelmeztetni közönségünket a gazdasági életnek ma mar e nélkülözhetetlen eszközére, a biztosításra.

Midőn gazdáink figyelmét saját érdekükben a biztosításra irányítjuk s az elmúlt évek szomorú képét visszaidézzük; még egyszer figyelmeztetjük őket;

Gazdák, emlékezzünk!

Egy üldözött nagy férfi. *)

A Sümeg és Vidéke eredeti tárcája.

Írta: Püspöky Graecián

Jáprai Spissich János, ósrégi horvát-magyar nemes család ivadéka volt. Egyik elődje a szlavóniai Turmezőből 1600-ban jött az anyaországba. Született 1745 március 28-án Sümege, Zala megyében s atyját (kó Sopron megyében főbíró volt) korán elvesztvén, anyja (Forintos Katalin) másodsor Gyömörey Józsefhez ment nőül s miután a tudományok után szomjazó ifju a családi körben egyébként sem találta fel jól magát, 1761-ben a trencséni jezsuiták társaságába lépett s mint ez időben sokan mások, itt tett szert tíz évig tartó szerzetesi pályáján tág körű ismereteim.

Mint növendék-pap Kőszegen, Komáromban és Gyöngyösön tanár volt s a zárdai élettől 1771 ápril 25-én mint a Grácbau székelő jezsuita konvent tagja — bucsut vevén, a közigazgatási polgári pályára lépett.

Majd ismét szülőföldjére tért vissza s 1773-ban öt már mint zalai aljegyző találjuk, mely év december 19-án Sümege házasságra lépett Koller Borbálával, kitől nyolc fia és nyolc leánygyermek született, azonban ezek közül csak kettő ért öreg kort: egy leánya és fia Sándor.

Széleskörű nagy tudománya s kötelező szinopatikus modora miatt megyei hivatalában gyorsan emelkedett. Il. József kormányrendeletkor (1780.) már Zala megye főjegyzője volt, a mikor is hivatalától politikai elve következtében vissza-

*) Városunk születésű volt a felesége, melyet a Magyarországi Akadémia díjazott és az akadémia díjazta.

vonult, mert nem akart az ország alkotmányellenes rendezésében részt venni. Nagy hírből állott jogképzettségé azonban nem sokáig hagyta őt a magán életben, mert már a következő évben gróf Elz uradalmi kormányzóknak hívta meg Spissichet Szlavóniába, ez időben felváltva részt zárai birtokán Kis-Görbén, részint pedig jogkormányzó székelylőn Vukováron lakott.

Il. József császár halála után az alkotmány visszaállítását, dús jövődelmi kormányzó tisztségéről önként lemondott. Visszatért megyéjébe s az éppén tisztválasztás s az alkotmány rendezése végett összejött megyei karok és rendek őt, a nagy törvényindóást s a válságos napokban felismert szótard jellemű hazafit egyhangulag Zala megye első alispánjává választották. Az 1790. június 8-án Pozsonyban megnyílt országgyűlésen Spissichet már mint megyéjének követét találjuk, s mint ilyen, mindvégig az ösők között küzdött a nemzet szent jogaiért, de mivel a vallási dogmák politikai kérdéseiben magasan kortársai fölé emelkedett szellemmel és retorikával vitázott, — ezek némelyikének haragját magára magára ingerelte, hogy aztán haláláig nem szüntek meg őt nyiltau és alattomban üldözni.

Ez időben több országgyűlési küldetésben — többnyire mint tollvívó — emelkedett buzgalommal működött s az 1792-iki országgyűlésen ismét ott találjuk, mint megyéjének, szónoki tehetséggel is kitűnő küldöttjét. Ezen országgyűlés bevezette után egy a hazára, valamint magára Spissichre is nehézségek követtek, mert I. Ferenc császár uralkodásának alkotmányosító rendeletei s egyéb művelői ellenében — mint Zala első alispánját s megyéje vezetését — ismét folyton küzdve találjuk. Ezen időszak tartozott Spissich legnagyobb napjai közé, mert mint

egyanusul Bécshől folyton kémek által környeztettek s sajnos, ez adáz szerepre elég Judás találkozott, mit ez időből fenn maradt saját levele is tanúsít.

Itt bent a kormány egyrésztől minden igyekezetét oda irányozta, hogy időnként, sőt naponta egy-egy alkotmányos intézménytől fossza meg a nemzetet, másrészt kivülről a francia forradalom által fölébrestett szabad eszmék terjedését iparkodott gátolni s ezek egyik terjesztőjének és irányozójának a főnkelt telkü szabadságvágyó Spissichet tartották Bécshen a minthogy a Martinovich és társai elfogatásakor a híres *„Haftefehls“* Spissich ellen szintén el lett rendelve s csak kicsibe mult, hogy hős lelkét ő is nem a budai vérmézőn lehelte ki. Ugyanis jóbarátjai által idejekorán figyelmeztetve az őt fenyegető óriási veszélyre, félrevonult, illetve félrevonították s több hétig a ritka orényű lelkes honigánynál, Deák Gábornánál — hazánk bölcse, Deák Ferenc nagyanyjánál — tartózkodott de sem teljesen biztonságban, azontul ennek kelidai erdeje és borháza nyújtott Spissichnek menhelyet. Így kikerülvén a veszedelem első mérges felvonását s örökös sem bujdoshatván, előjött. Csakhamar azonban Budára idéztetett, honnét négy havi vizsgálati fogság után — a haditörvényszék nem bizonyíthatván reá a jakobinusokkai egyetértést — szabadon bocsátatott.

Egyik veszélyes alig vonult el fölötte, már jött a másik: a franciákkal 1796-ban történt fegyverszünet csak alig hogy kezdetét vette, már is újult erővel támadtak meg ismét az osztrákokat s midőn hazánk felé közeledtek, a határszéli megyékhez királyi rendelet küldetett a népfelkelés szervezése végett: — Spissich, mint Zala megye első alispánja, az erre hirtetett

Tűzoltó-egyesületünk.

A feltámadás magasztos ünnepéről a tűzoltóság, mint testület, hiányzott.

Pedig a kürtös végigjárta a várost, meg megfűtötte a gyülekezőt és — összegyülekezett két száz tűzoltó.

Nem éppen e kétszámú gyülekezés indít arra, hogy az esetet külön cikkben tárgyaljuk, mint inkább az az állapot, hogy önkéntes tűzoltóságunkat, városunknak ezt a leghumánusabb egyesületét, a szetomlás fenyegeti.

Városunk mint erkölcsi testület és társadalmunk sokkal többet áldoztak az önkéntes tűzoltók intézményeért s erre sokkal magasztosabb emberbaráti kötelességek várnak, hogysem megszabadna engednünk, hogy az szétzüllyék.

Önkéntes tűzoltó egyesületünk rövid életű. Mindössze 8 ik évében van. Midőn megalapították, úgy a város, mint a társadalom igazi meleg szeretettel vette pártfogásába, hogy az egyesületet minél előbb ellátás mindazokkal az eszközökkel, melyek szép és nemes hivatása gyakorlására szükségesek. S valóban az ifjú egyesület gyors virágzásnak indult s rövid idő múlva oly eredményeket ért el, minővel sokkal idősebb egyesületek sem dicsekedhetnek. Élő bizonyossága ennek az egyesület szertára és fölszerelése.

A lakosokból pedig nagy számmal jelentkeztek a műödő tűzoltók, készek arra, hogy a veszedelm idején embertarsaik vagyoniáik és életének megmentésére talpra álljanak.

Mi éppen a működő tűzoltók vastag közönye az egyesületet a bomlás szélére juttatja. Megfeledeztek az eskü szent ségét pótoló fogadalomról, megfeledeztek a társadalom iránti kötelességeikről, rideg érzéketlenséget és lanyhaságot tanusítottak az egyesület iránt, sőt ennek támogatását elfogadva megfeledeztek olyan kötelességeikről is, melyeknek nem teljesítésével az egyesület anyagi kellemetlenségekre is sodorták. Elfogadták ugyan az egyesület anyagi támogatását és erkölcsi garanciáját két rend ruházat készítésére, de a magok kötelességéről megfeledeztek — s engedtek ez ügy lebonyolítását bírói utra vinni.

Mindaz azután elkedvetlenítette a vezető embereket is, kik közül tán nem egy alig várja, hogy önként magára vállalt tisztjétől megszabadulhasson. Így sorvad lassan lassan a szép jövővel kecsegtető egyesület s juthat hamarosan a végső felosztás stádiumába.

Ennek azonban nem szabad megtörténnie.

Az egyesület sokkal humánusabb célokat szolgál, s a társadalommal szemben sokkal nagyobb feladatai és kötelességei vannak, hogysem szerteúlleni engedhetnők. Meg azután oly anyagi terhek is nyomják, melyeknek letörlesztése elkerülhetetlenül szükséges és erkölcsi kötelesség is, mert ki akarná megengedni azt, hogy az egyesület szertára előtt megperdüljön a kótyavetyére hívó dob.

Hogy ez be ne következék, a mostani pangást eleven életre kell galvanizálni. Ezen munkálkodjék újra fellobogó lelkesedéssel és munkakedvvel a vezetőség minden egyes tagja s ez új életre fogja villanyozni a többi működő tagokat is. Akit pedig e lelkesedés meg nem kap, a hívó szózat tette nem szólít, az lépjen ki az egyesületből, mert kicsi lelkes csapattal győzelmet aratni lehet, de a demoralizált sereg kész csatavesztés maga is.

Tette hát, hogy mielőbb élénk közszellem, a hivatás és bajtárs iránti kölcsönös és az emberbaráti kötelesség teljesítésének erős érzelme hassa át a tűzoltóságot s akkor a megsemmisülés felé sodró pangást ismét fejlődés és virágzás váltja föl.

A ragadós száj- és körömfajás ellen.

II.

A ragadós száj- és körömfajás gyógyítása.

Hogy miképen gyógyítsuk beteg állatainkat, erre nézve legcélszerűbb, ha csak lehetséges, mindig állatorvos tanácsát kikérni.

A hol állatorvos nincsen kéznél, vagy ennek odahozatása nehézségekkel jár, ott az állattulajdonos a betegek apolasáról és kezeléséről maga tartozik gondoskodni.

Főteendőnk a beteg állatot nyugalomban és tisztán tartani.

A beteget munkába fogni vagy hosszabb uton át hajtani nem szabad, hanem azokat tiszta, száraz talajú istállóban tartjuk addig, míg a betegség még nem szűnt. Minthogy az evés a beteg állatoknak fájdalmat okoz, s ennélfogva rosszul esznek, hogy le ne romoljanak, lehetőleg puha takarmányt vagy tápszert kell etetnünk, a minők a friss zöld fű és a lisztes vagy korpás ivós (moslék), fiatal állatok számára pedig az egészséges állatok felforralt teje.

A betegek száját tisztán kell tartani, hogy az gyorsabban gyógyuljon és ki ne sebesedjék. Az állatot gyakran meg kell kintálni tiszta forrás vízzel; még sokkal jobb ennél az, ha az állatok előtt állandóan van friss víz, melyben kényük-kedvük szerint öblögethetik forró szájukat. Ezenkívül mosogathatjuk a beteg száját tiszta vízzel, melyhez még adhatunk orvosságot is. Akármivel mossuk is azonban, úgy kell ezt végeznünk, hogy szivacsot vagy puha vászondarabot mártunk a folyadékba s ezzel lemossuk az óvatosan széjjelvont ajkaknak belső felületét, ezután pedig kifeszítjük, kinyitjuk a száját, s annak mélyebb részeit, valamint a nyelvet is hasonlóan mosogatjuk.

Mint mosogató öblítő folyadék igen jó szolgálatot tesz a sós és ecetes víz, melyet mindenképpen könnyen elkészíthet. A hány liter vizet veszünk, annyi kis borospohár ecetet s annyi kanál sót keverünk a vízhez.

Használhatunk e helyett más öblítő vizet is. Így feloldhatunk vízben timsót, kek gálicot (rézgálic, kekkő) vagy zöldgálicot (vasgálic). Akármelyiket használjuk is, mind egyikeből 10—20 dekagrammot keverünk össze 10 liter vízzel.

Ha körömfajás is van jelen, akkor a betegeknek feltétlenül nyugodtan kell maradniuk, az istálló talaját tisztán és szárazan tartani, az almot pedig meg kell újítani. A beteg lábait is mosogathatjuk a fentebb említett timsós, kek- vagy zöldgálicos vízzel. Szarvasmarha beteg lábait egyszerűen a folyadékba mártott szivacsos vagy ruhadrabbal mosogatjuk. Körömfajás juhokat és sertéseket így gyógyítani egyrészt fáradtságos, különösen ha azok tömegesen betegszenek meg, másrészt a sertések az ily kezelésnek ellenszégülnek, miért is legcélszerűbb a betegeket az elsorolt folyadékok vala-

meggyűlésen nyíltan a királyi rendelet ellen nyilatkozott, kifejtve, hogy a franciák nem a magyar nép ellen fogták fegyvert, hanem az osztrák császár ellen, a ki alkotmányunkat folyton nyirbálgatja, és hogy ha ennek kitanult s edzett hadai nem képesek nekik ellentálni, mit tehet akkor érdekében a fegyvertelen nép? És Zalamegye 1797 április 12-én ez érdemben reprezentált is.

Spissich az ő bátor, nyílt és hazafias fellépésével titkos ellenségeinek fegyvert adott maga ellen kezébe. A gyűlésnek több tagja ellenvizsgálatot kért, melynek következtében — a bécsi kormány támogatásával — Spissich nemcsak mint a királyi rendeletnek ellenszegülője, hanem mint ki a franciákkal egyetértő s velők titkos levelező gyanúsítottán, királyi rendelet következtében alispáni hivatalától megfosztatott, s bármi nyilvános hivatal viselésétől örökre eltiltatott.

A rendkívül érdekes, erre vonatkozó 1798. évi április 12-én kelt II. Ferenc császárféle leiratnak idevágó passzusa ekképpen hangzik:

„... Spissich János azelőtt rendes Alispántokat, ki ama Főiratnak nemcsak elődöntésében, s midőn nyilván fölolvastatt, helyeslésében s továbblásában legnagyobb résztvevő, de tekintve a különféle indítványokat is, melyekkel fellépett, úgy a felkelés meghírsítésára törő, s a védelmi eszközök előállítására ellen kifejtett szándékának kiáltó jeleit, különösen ama zavaros idősorokban, midőn az ellenség a haza határaihoz közeledett, ki már más alkalommal is a folségsértőkkel egy követ fűvén, a zala-egerszegi gyűlészései vár-négyszögben a fennálló közhatalom ellen fondorkodott; ugyazintén a folségsértők vallomásaiból és nála talált különféle iratokból és levelezésekből gyanus volta kiderülvén, a titkos iratok felfedezését illető királyi parancsainkat pedig álnokkal kijátszani merészelt, s ugyan-

azért az 1796. okt. 15-én hozzatott intézett Kegyelmes királyi Leiratunk erejénél fogva országos követ tisztétől kizárattott — ezenel őt, Spissich Jánost, eddig viselt alispáni tisztétől megfosztatni s bárminemű hivatal viselésére alkalmatlannak lenni nyilatvattván, legkomolyabb megfede-sítnket s legmagasabb neheztelésünket neki tudtul adatni határozzuk...“

Ez a leirat gróf Csáky József és Orbán István által volt ellenjegyezve.

Van még e szigorú „Leiratnak“ több örök emlékeztető és igen érdekes pontja, melyek által — a Spissicheseli cimboraság gyanúja miatt — még mások is sújtattak, így például: Tuboly László és Kozits István „bunrész és titkos iratokat terjesztő“ táblabírák tisztsgüköt veszítették el; gróf Fosztetich György, mint „a felkelésnek egyik fő meghírsítőja“... a csász. kir. kamarási méltóságtól fosztatott meg; Csányi Ferenc főszolgabíró ugyancsak a már említett deliktumok miatt szintén állásától lett elmozdítva; gróf Althán főispán „mint e bunökben alattomban részes“... ugyazintén gróf Szapáry Péter „megrovandó politikája és szószatársága“... miatt állásukat veszítették, azonfelül mindketten szóbeli feddés végett Bécsbe idéztettek, végre Mlinarich Lajos II-od alispán és Tuboly Imre aljegyző „mint szintén gyanusak és titkos cimborások“ a jövőben soha semminemű közhivatalt nem viselhettek, azonfelül magdorgáltattak.

Különösen Spissichre, a lángelkű hazafira volt e leirat lesújtó, mert a közügytől, hazájáért küzdő pályatértől elvágatván, s hozzá a bécsi kormánynak folytonos alkotmányt sértő irányja, egy jobb jövőnek közeli pirkadását nem sejtetvén vele, visszavonult a magánéletbe s kevés jó barátja társaságában honfíbijába merülve, ezental csak a tudományak és a magyar irodalomnak élt. Ez időben számos verset írt, köztük néhány örökbeesü költeményt is, mint pél-

dául *A jövődő századnak* címűt, mely nagy lelkeknek borongó hangulatát híven tükrözi vissza.

Spissich teljesen elvonulva a világtól, lelki fájdalmait és csalódásainak életerőt romboló hatása alatt megtörtént, 1804. április 25-én kiscsörbői birtokán 59 éves korában elhunyt, egygyel szaporitván a nemzet alkotmányos szabadságáért rajongók s azért kiszenvodettek számát!

Spissich — hasonlóan Bacsányihoz — sok oldalu műveltsége, mély tudománya és nyelvismeretei által is kitűnt kortársai ezrei között. Beszélt és fordított (anyanyelvén kívül) francia, olasz, német, latin, délszláv és orosz nyelven. Mint ember és hazafi ritka jellem, kitűnő szónok, kortársai közt elismert politikai tekintély s óriási jogismerete annyira közmondásos volt az országban, hogy annak még távol eső részeiből is — sok szövevényes s nehéz jogi kérdésben — tanácsért hozzá fordultak, a mi másoknak nem sikerült, ő tisztára vezette a legbonyolultabb kérdéseket.

Halálának emlékét egy mély érzésű hazafias s a cenzura által annak idején eltiltott „... gyászos gondolatai Záprai Spissich János koporsójánál“ című költemény örökítette meg, mely gyönyörű allegorikus szépségénél és tán nagyon is szűk körökben ismeretességénél fogva, még azon okból is kell, hogy e költemény itt helyet találjon, mert az az ő benső barátja és elvtársától, Kazincytól ered és így hangzik:

Hogy ennél a sírnál jártam minapálban,
Négy asszonyt láttam itt: kettőt gyászruhában,
Más kettőt ellenben színesbe öltözve;
Nyitva vala a sír, s a bolt fölédőzve,
Sirtak a gyászosok, — amazok ellenben
Kétséges arcúval néztek a verembe —
Az egyik gyászostól kérdezém nevetek,
Osmerni akarván azokat, ezeket.

melyikével megtöltött sékely és kemény, tiszta fenékű güdrön áthajtani

Ha a tehének tőgye beteg, azt rendszeren, de óvatosan ki kell fejni, azonkívül langyos vízzel mosogatni; ha nagyon dagadt a tőgy, arra hideg borogatást teszünk. A tőgyön képződő varakat legjobb ha az ápoó békeben hagyja. A szopós borjúkat nem szabad az anyjához bocsátani, hanem egészséges tehének fejjel tejjel kell azokat táplálni.

A beteg tőgyű tehének tejét a törvény értelmében meg kell semmisíteni, mert nyersen való élvezete után úgy a szopós állatok, mint a gyermekek is szájfájásban és bélhurutban szoktak megbetegedni.

Két egység.

Alább városunk közönségét érdeklő két okmányt közlünk. Az első egy 1811-ben kötött egység, mellyel Sümeg és a veszprémi püspökség, mint sümegi földes ur között hosszasan folyt per nyert befejezést; a másik pedig az 1832-ben létesült tagosítási egységet foglalja magában. Közöljük ez okmányokat, hogy így módot nyújtsunk ezek tanulmányozására, mert ez egységek a birtok-elbírálás alapjául szolgálnak.

I.

Alábbirtottak egyrésztől ugyan Kurbélyi György mint veszprémi püspök és Sümeg ezen T. N. Zala vmegyeyi mezővárosnak földes ura, másrésztől pedig a most irt sümegi ugynevezett Bátyán kívül levő mezővárosnak bírja, esküdtjei, nemes és nemtelen lakosai közönségesen, ezennel megismerjük s adjuk tudtára mindeneknek, hogy azon contractusali pernek, melyet még 1796. esztendőben a most irt városnak lakosai néhai Nagyméltóságú Baizáth József akkori veszprémi püspök és a megirt városnak földesura ellen többrendbeli sérelmeik megorvosolása végett főképen pedig az 1768. eszt. néhai Nagyméltóságú Koller Ignác ugyan veszprémi püspök és sümegi földesur idejében költ contractusra nézvést a T. N. vármegye tisztí ügyvédlője pártfogása mellett a sümegi urodalmi szék előtt kezdték; s az ott elvégzettvést végre főbb megvizsgálás végett a feő Mságu magyar királyi helytartótanács elibe terjesztett, onnét pedig a folyó 1811. esztendőben megessett februáriusi hónapnak 5-én 3645. sz. alatt Budán kelt kegyes Intimatuma mellett a barátságos kiegyeztetés megpróbálása, ezt pedig meg nem lehetvén, némely környüállásokra nézvést leendő további folytatása végett a többször irt Ns. vgyőre visszaküldött, kétséges és mindkét részről bizonytalan kimenetelétől várni nem akarván, sőt minden a földes ur és alattvalói között illetlen viszálykodásoknak, kérdéseknek és bizodalatlanságnak véget vetni s ez által pedig a régi szék egységét és békeséget ezen városban vissza és helyre állítani óhajtván — főképen pedig N. Msgu Gróf Várkonyi Amadé Antal ur es. k. belső titkos tanácsos és kamarás főispáni hivatal kormányzója Ó exellentijának mint általunk ezen egységünkre megkért közbenjárónak, ugy az alább Coraminaló és a finltgu M. K. helytartótanács előre bocsátott kegyes parancsolatja következtében a T. N. vgye által kiküldött T. Deputatióknak kegyes és hathatós eszközölését méltó tekintetbe vevén, léptünk egymás között a megirt pernek bizonytalan és kétséges kimenetele tekintetéből ezen örökös és valamint általunk ugy successoraink által is szentül és megmásíthatlanul megtartandó transactionális egységre és contractusra egymint:

Előszó: Valamint a város a Mságos uraság törvényes földesuri hatalma és jurisdic-tiója alá való vezetését és azokban, melyek a törvény és kegyelmes királyi szabások által a földes uraságokra bizattattak, s jelesen az urbanium 9 pontjában előadattatnak a Mságos uraságtól való függését főkéletesen megismeri, s a végett a Mságos urasághoz s tisztségéhez mint eddig, ezután is mindenkor tellyes engedelmes-séggel viseltetni köteles fog lenni: — ugy viszont néhai Mságos Bosnyák István veszprémi püspök által 1643-ik eszt. mártiusi hónapnak 7-ik napján kegyesen kiadott s az utána következett Mságo püspökök által is megerősített engedelem vagy Privilegium valóságos és világos értelmé szerint személyeikben vagy vagyonaik-ban háborgatni vagy hurcoltatni a városiakat az urodalomnak szabad nem lésson; hanem ügyök a törvényes uton felvételén s azok elegendő képen meghallgattatván s vétkek világosan meg-próbáltatván törvényes ítélet mellett s annak ereivel büntetessenek, ha hogy pediglen vétke oly tetemes volna, hogy amiatt a városból ki-tiltatni megérdemelné: azon esetre is azon pri-villegium rendelkezése szerint vagyonaát annak, akinek

nékie tetszeni fog, sőt kőtya-vetye által is szabadon eladhassa.

Másodszor: Minthogy azon Privilegium világos értelmé szerint ezen városi lakosok va-gyonaikat, házaikat tudni illik földjeiket, réteiket és irtásaikat mindenkor szabadon adták és vették és cserélték; azért az ilyen adások és vevések és cserélések az elmúlt időkre nézvést is akármely formában és ki előtt lettek azok a pöröknek eltávoztatása nézvést a magok mivoltá-ban meghagyattatnak és megerősítetnek, egy-szerszint pedig főtmaradván mindazonáltal a Mságos uraság részére a törvény értelmé szerint való pmtio, jövedőre is és örökre megenged-hetnek és szabadok lesznek aképen, hogy ha a városiak vagyonaikat nem külsőknek vagy ide-geneknek, hanem belsőknek adják és cserélek-öl, az illyes eladás vagy csere örökös erőssé-gére elegendő leszen az azokról a város által és pöcséteje alatt kiadandó hiteles levél — minden-nemű illyes eladások azonban a város által tar-tandó fundalis könyvbe beirattatván, az uro-dalomnak tüstént bejelentessenek, hogy az ő fundalis könyvben is feljegyeztetvén e szerint minden birtokbeli változások szükségképen az urodalomnál is tudva legyenek. Idegeneknek pedig a Mságos uraság különös engedelmé nél-kül, lakóképen magukat behelyeztetni, házaikat, földjeiket és réteket venni szabad nem lévén, végre a házak, földök és rétek eladásáért ugy Incolatus megadásáért az urodalom soha semmi taxát nem fog venni. Az új incolatus nyereket továbbá semmi a közönséges contractusbeli adózasokon kívül valóira szorítani vagy vélek ezen contractusban által adott haszonvétel iránt újabb és ezen contractussal meg nem egyező alkura lépni, ugy különösen concessiókat adni szabad nem leszen. — Azok azonban a kiknek a Mságos uraság új incolatus fog adni a közös határbeli ezen contractusban meghatározott has-zen vételeket szintén ugy fogják használni, mint a mostani lakosok.

Harmadszor: Mivel városnak előjárói magok a városbeliek között felforgó pörököt fölvenni s elintézni szokták, azért a városi Magistratus tovább is az első instantia formának meghagyatik, ugy hogy értelmes tagokat, főké en alkalmasot notáriust az illyes ügyök vezetésére nézvést szerezni a város köteles legyen. A pörök továbbá mindenkor birtokból (intra Dominium) az urodalmi székre appelláttassanak. Ide azonban nem értetődnek a criminalis és főben járó szerek, melyek semmiképen a város bírósága alá nem fognak tartozni, valamint szintén az olyasok sem, a melyek egyenesen a nemes lakosok személyeit érdeklenek. Nem különben az árvák dolgát is az urodalom fölügyázása alatt és általa kiadandó Instrúctio mellett magok fogják vezetni s azoknak teljes bátorságára nézvést alkalmasot Tótort, kiért az előjárók jótállani kötelesek, rendelni, ezektől esztendőnként számot venni fognak, melyek hasonló esztendőnként az urizék által megfognak vizsgáltatni. Azonkívül a város elő-járói kötelesek fog lenni a város jövedel-meiről is rendes számokat esztendőnként készíteni s megvizsgálás végett azokat is az urizéknek bemutatni.

Negyedszor: Örökre lemondván a városi lakosok az urodalom pusztái iránt tett keresetéről s az ugynevezett Deáki, Urbéri, Szarvai és Ereki puszták a Mságos uraságnak maradván, hogy soha többé ezek és a valóságos sümegi határ között kérdés ne támadjon, a Mságos uraság az irt puszták és valóságos sümegi határ között szükséges határjelölőket törvényes bizonság jelen-létében megfogja tétetni; — hogy pedig az ezen határbeli legelő el ne szüntasson, a Mságos uraság a városbeli lakosokat bizonyossá teszi, hogy sem idegeneknek a legelőt bérbe kiadni, sem más helységbeli jobbagyi marhát a sümegi legelőre eraszteni nem fogja. Ezen határban továbbá a Mságos uraság hozzájárulásával ilendő és elég-séges tilos a vonyó marhák számára ki fog jelöletni s abba a Mságos uraság vonyós marhái kívül semmi egyéb marhára nem fognak eraszteni. A többi ezen határbeli legelő azonban a Mságos urasággal, közös marad. Hogy pedig ez által is a szarvasmarha tenyésztése és tartása megkönnyebbít-tesson a privátusok által tartani szokott birkák cassáltatni fognak, azokat mindazonáltal kivévn, akiknek erre a Mságos uraság által is megösmé-rendő különös jussok volna.

Ötödször: Hogy a faizás iránt felforgó panaszok örökre eltávoztassanak a M. uraság a sümegi határban levő erdőknek egy harmad részit, egy tagban ugy hogy az M. uraság részére főtmaradandó is egy tagban maradjon, a város választása szerint örökre által engedi; mely rész a többi valóságos jelek által megkülönböztetvén azon erdő minden haszonvételre és így makkol-tatással, gubacs szedéssel együtt a város által meghatározott mód szerint fog a favágás meg-tétetvén. A Plebanus urnak pedig husz, a mes-ternek hat, összeséggel 26 öl fát esztendőnként adni, a város pedig megvágatni és behordani köteles leszen. Ezen a városnak engedett erdőben továbbá a belső nagy bátyán belől való városiak-nak semmi fázások nem leszen, hanem csak a

legelő leszen, valamint a többi határ résziben ugy ezen a városnak által adott erdők harmad részeiben is nökiek szabad és közös makkoltatás-sal együtt. Mely szerint a bátyán belől levő lakosoknak fázásáról a Mságos uraság fog más rendelést tenni.

Hatodszor: A városnak továbbá a korcs-máltatás Szt. Mihály naptul Szt. György napig esztendőnként szabad leszen ugy mindazonáltal, hogy ezen idő alatt a törvény értelmé szerint a Mságos uraság vendégfogadójában a bor árultatás továbbá a borárultatás ideje alatt egy, legfőlebb két korcsmánál többet, azt és pedig nem különös e végre veendő vagy építendő korcsma házában, hanem más privátus háznál ne tarthasson és végre vásárok alkalmosságával a vásár helyére bort elárulni végett ki ne vitethessen, bent azonban a városban a vásárok alkalmosságával is, mellek Szt. Mihály naptól Szt. György napig megessenek, bort költhessen. — Mságos uraság bort árultatásra jussa sérelmével más idegen korcsmákrul bort behozni szabad nem leszen a városiaknak, ugy ellenben magok termés borát akár hordó számra, akár kisebb edényekben szabadon behozhatják sőt az eddigvaló szokás szerént, a forral való kereskedés sem tilalmaztatik.

Hetedszor: A Mságos uraság ezeken kívül még a város közönséges használatára által engedi a városnak a lokutelőtt való és őtholdat tevő azon irtás földet, mely az országtúra dől; és ezen földtől a tizedet is örökre elengedi.

Nyolcadszor: Mindezen haszonélve-zetekért ellenben és szabadságért, mivel minden szabadsága a városnak a katonai szolgálatokon épült, a M. uraságnak jussa leszen ezen szolgá-latot azon rendszabások szerint megkivánni, amelyek az ország által e pontokban meg fognak határozatni.

Kilencedszor: Köteles lesz a város mindennemű termékeiből és azon termés nemeiből, amelyekből az uraságnak a Terragium meg-adatni szokott, az igazságos tizedet mind földes urnak járandó adózást kiadni és a M. uraság által rendelendő határbeli helyre behordani.

Tizedszor: Minden egyéb az Eszter-házyánus vagy Kolleránus contractusok szerint tötött adózasok helyett (melyek ezentul meg-szünnek s örökre eltöröltetnek) köteles leszen a város 1000 gyalog napszámot esztendőnként szolgálni, ugy mindazonáltal, hogy ennek kivé-tése és kiállítása egyedül a városi Magistratus illesse, s azt végrehajtani a tisztséges parancsolat-jához képest köteles legyen. Hozzátevén azt is, hogy ezen munka ha a város határán kívül kívántatná vexájára, kötelessége a menet és jö-veltel a napszamba beszámáltasson, mégis köte-les leszen a város esztendőnként a három napi vadászatot megtenni.

Tizenegyzedszor: Köteles lesz a vá-ros egyszer a badacsonyi dézsma borból 300 az az háromszáz akót Sümegre elhozni ugy mindazonáltal, hogyha ennyi dézsma bor ott nem lenne, a 300 akó fölül se máshonnét, sem pedig a hátramaradott akó számot következendő eszt-endőben elhozatni ne legyen köteles.

Tizenkettedszor: A földes uri egyéb jussok u. m. mészárszék, halászat, vadászat, madarászat, vásárok (jusfori) és minden másféle regale beneficiumok ugy a caducitások a tör-vény és urbanium értelmé szerint a Mságos ura-ságnak fennmaradnak. Mivel azonban a vadá-szatot a N. személyeknek a törvény megengedi, azért a Mságos uraság törvényes tilosán kívül szabadon vadászhatnak.

Tizenharmadszor: A városbeliek bátorságára az is feljegyeztetik, hogy a Mságos uraság részére megmaradandó sümegi határbeli erdőben is annak eránt való praeventio a város-beliek számára fentmaradt.

Mely eképpen tett örökös egységünkről adtuk ezen saját kezzeink aláírásával rész szerint keresztvonyásával élő és városi pöcséteinkkel megerősített megmásolhatatlan négy egyenlő pél-dázatokban költ Contractusunkat. Sümeghen, Junius 15-én 1811-ik esztendőben. Kurbély György m. k. veszprémi püspök (L. S.) Németh János s. k. városbírája. Kovács Pál s. k. város esküdtje. N. Beck Sándor m. k. esküdt. Baka Antal m. k. város esküdtje. (L. S.) Major Ferenc m. k. esküdt, Tóth József m. k. esküdt, Joós Ferenc m. k. városi esküdt, Németh József m. k. esküdt, N. Takács János m. k. esküdt. Boó József m. k. esküdt, Vallner József m. k. esküdt, Jandó Ferenc m. k. Szakonyi József m. k. Farkas Mihály m. k. Leopold Ramazetter m. k. Goszton János m. k. N. Magyar László m. k. Eitlinger Antal m. k. Anton Fridl m. k., Tóth György m. k., Stefanits Pál m. k. Pethő Gergely, Ignatz Stajdl m. k. Stefan Smidt m. k. Johán Megle m. k., Fekete Ferenc m. k. Szili Ignác m. k. Mázár János m. k. Németh János m. k. Paisli György m. k. Zana-thy József m. k. Vita József †, Markó János † kisbíró, Nyers József †, Fekete György † if. Luko-nits János † Bárkötzy Rosty Antal m. k. Bár-kötzy Rosty Lajos m. k. Németh János m. k. város hűtös notáriusa. Várkonyi Gróf Amadé Antal T. N. Zalavármegye főispáni hivatal kor-mányzója, és a felek által megkért közbenjáró

előtt (P. H.) Forintosbázy Ferenc Gábor mint T. N. Zalavármegyének kiküldött törvénybírája előtt (P. H.) Skablics Imre mint azon T. N. vmegyének kiküldött törvénybírája előtt (P. H.) Neleczey Nedeki Ferenc mint azon T. N. vmegyének törvénybírája előtt m. k. (P. H.) Varga László mint azon Ns vmegyének kiküldött törvénybírája előtt m. k. (P. H.) Galanthay Bessenyei Lajos m. k. T. N. Zalavármegyének táblabírója és tiszti főügyésze előtt (P. H.) Novák Gáspár T. N. Zalavármegyének kiküldött főbírája előtt m. k. (P. H.) Kozma Ferenc m. k. T. N. Zalavármegyének esküdte előtt (P. H.) A másolat hitelességül Z. Egerszegen szeptember 29-én 856 Portier Sámuel s. k. cs. kir. urbéri törvényszéki tanácsos.

H I R E K.

— **Személyi hir.** Erdelyi Pál dr. és Sebesy Gyula dr. a nemzeti muzeum őrei f. hó 21-én több napra városunkba érkeztek, hogy a Darnay Kalmán birtokában levő Kálfalud S. könyvtárát tanulmányozzák.

— **Házasság.** Zabó Gyula bazsui körgyűző f. hó 20-án lépett házasságra Noszlopy Dávid nyir-laki gazdatiszt kedves leányával, Gizellával. A polgári esketés Ukkon, az egyházi pedig a rigási ág. evang. templomban ment végbe.

— **Közyűlés.** A helybeli lövészársulat rendes évi közgyűlését ma délután 4 órakor tartja. A gyűlés főbb tárgyai a múlt évről szóló jelentés, a pénztári számadások előterjesztése és tisztújítás lesznek.

— **Nagy ékszerlopás.** A Magyarország írja: Lichtenstein János herlő Csabrendekről panaszt tett a rendőrségnek, hogy ápr. 23-án mikor Budapestre jött, észrevette, hogy utazó bőröndjében e helyezett doboza, melyben 1640 forint értékű ékszer volt, eltűnt. Határozottan tudja, hogy az ékszer n. la volt s így azt csak ellophtták. Az ellopott ékszerek a következők: Egy pár briliáns bouton (950 frt értékű) egy keskeny arany karkötő briliánt és zafir kövekkel (320 frt értékű), egy kisebb arany karkötő igaz gyöngyökkel s iv zsuzsuval (100 frt értékű), kis arany brs zafir kövel, igaz gyöngyökkel és gyémántokkal (40 frt értékű), egy dupla fedelű arany női remontoir óra, egyik oldalán világoskek zománcozással és két angyal alakkal (150 frt értékű), és egy hosszú derekkötő aranylánc, közepén elszakadva, kör alakú karabinerrel (80 frt értékű) A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Helvtelen címer.** A sümegi főtrafikon ugyancsak fura tábla díszelgett a múlt napokban hirdető, hogy az új sőtörvény már életbe lépett. A táblán a következő épületes felírás hirdette a marhaságot: M. K. MARIÁ, SÓ ELADÁS. Középen ott po. apázott a magyar címer, baloldalán három fehér sávval. A Szavát tehát elsikkasztotta a jámbor festőművész, aki úgy látszik az ortografikában s heraldikában egyaránt „elemi” járatlanságot tanusít. Figyelmeztetésünkre eltávolították a táblát.

— **Vásárendelvény.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Nagy-Kapornak községben az április 25-re eső vásárt ez évben kivételosen május 3-án tarthassák meg.

— **Menetrend változás.** Május 1-vel a zalai vasutakon a következő menetrend-változás lesz: A múlt nyáron K-Cell és Z-Egerszeg között mindkét irányban közlekedett és K-Cellen a gyorsvonathoz Budapest felé, illetve felől csatlakozó személyvonat ismét forgalomba lép. E vonat Z-Egerszegről reggel 6 óra 3 perccor indul és Kis-Cellre d. e. 9 óra 36 perccor érkezik, K-Cellről pedig este 6 óra 10 perccor indul és Zala-Egerszegre éjjel 9 óra 18 perccor érkezik. E vonatokhoz Ukkon Tapolea felől és felé; Túrjén pedig B-Szt-György felől, illetve felé a jelenlegi vonatok menetrendjének némi megváltoztatásával a csatlakozások ismét létesülnek.

— **Színészkedő ifjak.** A keszthelyi iparosifjak és a kat. legényegylet tagjai önművelésüket tüzven ki célul, egyesületeikben, kissé eltévedt utakon haladnak, midőn a szín előadásokat egymásra tartják s egymással áldatlan versenyre kelnek. Husvét hétfőjén mindket egyet a Falu rosszával rukkolt elő s mondanunk sem kell, mindkettő meg volt a maga közönség-v le'ég-dve. Hogy a közönség és a nekihevült műkedvelők közötti megelégedés kölcsönös volt-e azt nem tudjuk, de annvit mondhatunk, hogy a színészkedés tulságos gyakorlása

a hasznos önképzéssel nagyon is ellentétes eredményeket szül, nevezetesen a munkától elterelő káros kezelésre vezet, a min-k sokan köszönhetik egész életüknek nyomorúságát. Mezből sem jó a sok!

— **Nyelviben él a nemzet.** A nagykanizsai serfőző gyár aligta tudta, hogy a mi kies fokváltó városunk Magyarországon van, mert úntalan német felírású sörös palackokat küld. Lám, az élélmies osztrák iparos legtöbbje nemcsak tiszta magyar felírással látja el cikkeit, hanem még magyar nemzeti színűre is festi, sőt Kossuth apánk arcképét is rárajzoltatja. Hódítson a kanizsai sörgyár német piacokat s küldje ezekre német felírású üvegeit, még örülünk neki.

— **Lopás.** Folyó hó 17-én Takács Antal nyirádi lakos egész házi népével elment a főtámadás körmenetere. Míg oda voltak, ismeretlen tettes bement szobájokba s az almáriomból 275 frtot ellopott. A nyomozást megindították, de eddig a tolvajt elfogni nem sikerült.

— **Iskolaszéki gyűlés.** Városunk iskolaszéke f. hó 21-én Eitner Sándor elnöklete alatt gyűlést tartott, melyen elnök bejelentette, hogy a Wlasics Gyula vallás-és közoktatásügyi miniszterhez küldött bizottság megbízatásában eljár s megköszönte a miniszternek a real és a felső leányiskola iránt tanusított jóindulatát. Az ülés ezt köszönettel tudomásul vette. Majd elnök bejelentette, hogy a segédtanítói állásra nincs pályázó. Erre az ülés Eitner Sándor elnököt, Mild Mihály pópost-plébános és Bánfi Alajos igazgatóval egyötemben megbízta, hogy új pályázatot hirdetve, a legalkalmasabb pályázót hívják meg. E bizottság, a f. hó 23-án pályázó Laca Sándort meghívta.

— **Temetés.** Bányai Karolynak, a keszthelyi elemi iskolák faradhatatlan buzgalmu munkas igazgatójának váratlan elhunytáról lapunk múlt számában röviden megemlekeztünk. Temetéséről tudósítónk a következőket írja: a vegtisztesség megadásának oly imponáns képét Keszthelyen Festetics gróf temetése óta még nem látták, mint a minővel az egyszerű neptanítót, Bányai igazgatót kikisérték az örök nyugalom helyére. A megboldogult tragikus halála (nagyppen teken a kóruson halva rogyott össze) a város minden rendű lakójának lelkében a megdöbbenéssel vegyes nyűv részvét érzetét keltette. Ravatalt husvet vnsánapján a városi közönségen kívül nagyszámu gyászoló rokon s a hegybeli nép is körulalta. A szertartás után az iparosok daloskore megható gyászdalt énekelt. A háznál Bory Imre tanító tartott a megboldogult fölött rövid szép beszédet, melynek elhangzása után a gyászenetet vagy öt ezer embertől kísérvé megindult. A menet elején az elemi iskolák zárda, a főgimnázium ifjusága haladtak fekete zászlókkal. Utánuk az iparos ifjak egyesülete s a kat. legényegylet tagjai haladtak. A város képviselőtestülete, az elöljáróság, a tanári és tanítói testületek, takarékpénztárak, bíróságok s egyéb hivatalos testületek tagjai mind ott voltak. A koszorúkkal borított gyászkocsit után a főadalomtól megtört család s a rokonság haladt. A közönség hosszú sorban az utca szélességet eltöltte. A temetőben egy remek szónoklasi képességgel megáldott jeles ifju, Sipos Antal 8, oszt, főgimn. tanuló mondot beszédet, melynek lelketrazó hatásától szem nem maradt szárazan. A sirba is a főgimnáziumi tanulók bocsátották a bokros érdemü tanferfiut. kinek halála nehezen pótolható úrt hagy maga után minden téren. a hol a megboldogult közelismerésre nagy munkaerővel működött. Még csak 44 éves volt. A melyen sujtott özvegy három kis koru árvájával siratja a korán elhunytban a leggondosabb családapát. Haláláról a tan-testület külön gyászjelentést adott ki.

— **Gazdaköri gyűlés.** A sümegvidéki gazdakör választmánya Sümegen, f. hó 22-én ülést tartott, melyen Szűcs Zsigmond elnökölt. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása után Mayer István jegyző előterjesztette az általa készített géphasználati szabályzatot, melyet csekély módosítással elfogadtak. Ezután elhatározták, hogy a sümegi tagok részére egy Kühne-féle 11 soros vetőgépet vásárolnak, a csabrendekiek pedig a dabronci tagok leolvadása miatt az eddig Dabroncon volt 13 soros vetőgépet kapják meg. Erre

Szűcs Zsigmond indítványozta, hogy a Sümeg és Vidéket hivataloslappá vállasszák meg. Az ülés az indítványt egyhangulag elfogadta s lapunkat a kör hivatalos lapjává választotta. Végül tudomásul vették az amerikai telepről szóló jelentést s elhatározták, hogy a telep további fejlesztésére 300 frt. kölcsönt kérnek az anyaegyesülettől.

— **Köszönet nyilváníítás.** A sümegi iparos ifjuságnak f. évi április hó 19-én tartott táncmulatssága alkalmával felülfizettek: Takács Zsigmond 5 frt, Eitner Zsigmond 2 frt. 30 kr. Lukonich Gábor 2 frt, Eitner Sándor, Székely Albert dr. Eitner Jenő 2—2 frt Fischer Ignác 1 frt 50 kr. Schwarz Emil, Apfel Géza 1—1 frt, Geiger Gyula, Leitner Antal 50—50 kr. Ur Pál, Dorositasch András, Német Mihály, Gróf Lajos, Krisztinkovics József, Károly Ferenc, Kohlman Maxi, Buxbaum Samu, Mike József, Epstein Ödön, Balasits József 30—30 kr. Veszely Pál 25 kr. Nagy Gábor 20 kr. Hegyi Kálmán és Schibert Ferenc 10—10 kr. melyért a rendezőség hálás köszönetet mond.

— **Pörüljart iparos.** Szabadkán egy kárpitos 20 db. divánt adott fel K e c e l r e címezve s pár nap mulva utánna ment küldeményének, hogy a vásáron eladja. De mily nagy volt meglepetése, midőn a vasuti állomáson szállitmányja után tudakozódva megtudta, hogy divánjait tévedésből K e s z t h e l y r e küldték s ez által a szegény embernek 85 frtal több kárt okoztak. Mit volt mást tennie a károsultnak, mint Keszthelyre jönni, hol az apr. 23-án ta tott vásáron állította ki divánjait, de bizony 20 divánt eladni a mai pénztelen világban igen bajos. Vasár után t-hát dobra ütt: a csinos bútorokat s így a keszthelyiek olesón jutottak a divánokhoz. Hanem annak a vasutinak sem lesz mit nevetni, akit a szabadkai kárpitos bizonyára beperel kárt okozó tévedeseert.

— **Szalay-Baróti Magyar Nemzet története** 60 száma a haza köz- és művelődési állapotaival ismert meg bennünket a Habsburg házból választott királyok korában. Ennél érdekesebb, tanulságosabb olvasmányt nem ismertünk. A füzet feleleveníti előttünk eleink egész nyilvános és házi életét, annak mindegyik köz- és magán intézményében, nyilvánulásaiban és hatásaiban. És ép ebben rejlik az a varázs, mely Szalay-Baróti monumentális művét a „királyok és háborúk” száraz krónikájának színvonalán túl, oly magas színvonalra emeli s közművelődési s kortörténeti adatokban dús gazdag előadásával oly élvezetessé és méltóvá teszi. Jelen füzet műmelléklete Magyarország szines térképe a Török hódoltság korában. Maga dr. Baróti Lajos tervezte s Hatsek Ignácz rajzolta. A mű Lampel R. kiadása.

350 sz. 1897. Árlejtési hirdetmény.

Közhirre tétetik, miszerint Zala-Erdőd községben egy kettős erdőöri lakház és istálló ujonnan való felepitése iranti zárt ajánlatu árlejtés f. évi május hó 14-én d. e. 10 órakor alulírott erdőgondnokság irodájában fog megtartatni.

A költségvetés szerint engedélyezett összeg 3806 frt, azon megjegyzéssel, hogy a szükségelendő épület faanyag az urodalmi erdőből fog kiadatni.

Miről vállalkozni kívánók azzal értesitetnek, hogy zárt, magyar nyelven írt, 380 frt. bánatpennzel és 50 kros bélyeggel ellátott ajánlataikat, melyekben a leengedni kívánt százalék számmal és bettivel pontosan kiirandó s kijelentendő, hogy az illető az építési feltételeket isméri, s azoknak magát aláveti, a kitzűött nap d. e. 10 óráig alulírott erdőgondnoksághoz benyujthatják; — későbbben érkező, — vagy táv rati ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az építési feltételek, költségvetés és terv az árlejtés napjáig alulírott erdőgondnokságnál betekinthetők.

Kiskoruaik, gyámság alattiak, az urodalommal perben állók, nem szakértők, vagy másként kifogás alá eső személyek az árlejtésből k zárvák.

Ajánlattevők közötti választási jog a nagymélt vallás- és közokt. m. kir. miniszteriumnak tartatik fenn.

Zala Erdődön (u. p Jánosháza), 1897. április 22.

M. KIR. KÖZALP. ERDŐGONDNOKSÁG.